

Püha graal

Tuul kandis värske vere, õidepuhkevate aasade ja roostetava metalli lõhna. Kõik auras ja sisises, sest vihmavõre oli just koos koiduribaga lääneseinale pöördunud ja suundus seal kõrgel rippuva Meerika poole. Vaatamata äsja valgustama pöördunud päikese soojuse tekitatud uduviirgudele ja võrest langeva vihma kardinale oli selgesti näha, kuidas sealsed elanikud koitu oodates tulesid kustutavad.

Läikivas turvises rüütel uuris kätt silme ette varjuks tõstes taevast. Kõigis suundades kaardusid üles mered ja maad. Linnad ja külad ja põllud ja metsad. Lõpuks muutusid need ähmaseks ja keskele, päikese, vihmavõre, tormipurje ja muu seal rippuva poole ei saanud ta otse vaadata, sest valgus oli liiga hele.

„Ära tõnni,“ viskas ta kannatamatult umbes 16-17 aastasele tüdrukule, kes, käed pea kohale posti külge aheldatud, õhukeses särgis lõdisedes nuttis. „Varsti on kõik möödas.“

Rüütel jäigi taeva asemel tüdrukut vahtima. Pikad mustad juuksed, mis nüüd sassis ja salguti näole langesid, hästivormitud sportlik keha. Tüdruk oli üsna pikk ja arvatavasti ilus. Arvatavasti sellepärast, et ta nägu oli kohutavalt ära nutetud. Öösel polnud tal olnud erilist võimalust tüdrukut vahtida, sest suurema osa ajast oli too konutanud teki sisse mähitult ühel vankril. *Huvitav, kas nad ei raatsinud talle rohkem riideid jätta või on see komme?* Ta ei teadnud. Ta oli ise vaevalt 20 ja oma elu esimesele sõjaretkel – millest ta väga hästi teadis, et see jääb ka viimaseks.

„Mis su nimi õieti on?“ Ta lükkas punakuldsete vapikirjadega visiiri kaugemale kuklasse ja sügas oma tärkava, hõreda habemega lõuga.

„Etel,“ pomises tüdruk.

„Ronier Titanhamma Tarukääpalt.“ Rüütel kummardas kergelt, püüdes selles nii sobimatus situatsioonis panna oma käitumisse salongiviisakust. „Tuttavad kutsuvad mind lihtsalt Roniks,“ lisas ta pärast hetkelist mõtlemist. „Mitte lihtrahvas. Aga ma arvan, et situatsioon on piisavalt omanäoline, et me võime erandi teha.“ Ta uuris uuesti taevast. „Lohe peaks kohe tulema. See tuleb ju päikesetõusul. Varsti on kõik möödas.“

Ta tonksas oma metallkindas käega rohmakal puitlual lebava tapetud lamba pead. Selle läbilõigatud kõrist valgus ikka veel verd kiviplaatidele. Enamik sellest voolas küll sinna uuristatud rennide kaudu ära. Rüütel astus sammu ja libises verel. Ta ei kukkunud päriselt, sai enne tasakaalu tagasi.

„Neetud,“ pomises ta. „Miks nad ei või loomi elusalt ohverdada? Või lohe ei viitsi neil ise kõrisid läbi lõigata? Tobe. Miks nad sinu elusalt annavad?“ Ta vaatas uuesti tüdruku poole ja krimpsutas nägu. „Mitte et sul midagi selle vastu oleks. Või kuidas? Mida ta sinuga üldse teeb? Tead sa?“

„Võimalik, et kõri läbi lõigata oleks halastus olnud.“ Eteli hääl oli vaikne ja katkev. „Aga lohe ei luba. Saab väga kurjaks, kui ohvrineitsi elus ei ole. Ma... ma... ma ei tea, mida ta teeb.“ Ta tõi kuuldavale pika nuuksuva ohke. „Igatahes tagasi pole ükski tulnud. Mitte kunagi. Mitte kunagi.“

„Oled sa tõesti neitsi?“ küsis noor rüütel poisikeseliku huviga. Tüdruk oli kindlasti huvitavam, kui tühi rohtunud põndakupealne kiviposti ja tosina lauaga.

Tüdruk vaikus.

„Noh, mulle sa võid ju öelda.”

„Olen jah! Aga sel ei ole tegelikult tähtsust. Tegelikult on lohel ükskõik. Nii et kiire süütuse kaotamine ei päästa loteriist.” Ta huultel väreles kibe muie.

„Ja sa ei saanud süütusest lahti? Kaotada pole sul ju midagi.”

Tüdruk ei vastanud.

Ron võttis ühest korvist õuna, silmitses seda, avas isegi suu, kuid pani selle tagasi. Ju oli ta suu kuiv. „Sul ei ole oma poissi, eks ole. Või ta ei tahtnud? Sa oled piisavalt kena küll, et sul oleks võinud oma poiss olla.”

„Mis see sina asi on!” kähvatas tüdruk. „Tahad, tule võta! Mind ta... ta võib-olla... Kust ma tean, mis mind ootab, aga sinu ta küpsetab esimeseks ära. Kohe, kui tuleb.”

Roni vahepeal taevasse kaarduvatel maadel uidanud pilk peatus jälle pikalt tüdrukul. Too vaatas talle teatud meeleheitliku uljusega vastu. „No mis sa ootad? Ma ei jookse ju kuhugi. Rebi see särk puruks ja tõsta mu jalad üles.” Ta vaatas ülespoole. „Need ahelad on tegelikult hämmastavalt mugavad. Nojah, lohe ei luba ohvrineitsit kuidagi kahjustada. Isegi end korralikult täis juua või mingeid rohte ei luba.” Ta langetas pilgu rüütli poole. „Mis sa ootad? Saad veel enne surma *oma* süütusest lahti. Või meeldivad sulle poisid? Selga keerata mul siin küll vist ei õnnestu.”

Ron oli hetke seda nägu, et vihastab, kuid puhkes siis hoopis naerma. „Ma olin 15, kui vanem vend mulle esimest korda tüdruku tõi. Sina kõlbaksid ka, aga siis ma kindlasti püha graalini ei jõua, kui lohe tabab mu siin püksata.” Ta kõhatas teeseldud vabandusega: „Kujutad sa üldse ette, kui tülikas on neid raudpükse jalga saada?”

Ta pöördus ära, tõmbas prooviks tupest mõõga ja tegi sellega paar harjutust. „Külm sul enam ei ole?” küsis ta mõõka ära pannes. „Muide, meie pool räägitakse, et ka mõni lohepruut olla graalini jõudnud ja kirgastunud.”

„Lohepruut... Nii et ka teie pool ei ole kahtlust, mis ta neidudega teeb... Et kui... neiu ellu jääb peale... seda, kasvab ta kõhus lohekutsikas, kes ühel päeval kõhu lõhki rebib ja esimeseks ema ära sööb.” Ta turtsatas kõledalt. „Kuigi neid lohekutsikaid peaks seal ju juba tuhandeid olema, aga keegi pole näinud.”

„Lugusid räägitakse igasuguseid. Aga keegi ei tea. Sest keegi pole tagasi tulnud. Läbi kõigi nende sajandite.”

„Miks sa siis ise tulid? Miks sa arvad, et sinul see õnnestub? Mis on pühas graalis sellist, et kaalub üles elu? Mind valiti ja pandi siia, sest kedagi tuli valida, keegi tuleb ohverdada, aga sina?” küsis Etel, ilmselgelt kasutades võimalust millelegi muule mõelda.

Ron kehtas nukralt õlgu. „Mis valikut minulgi oli – kolmas, noorim poeg. Kui teist veel hoitakse, et kui pärijaga midagi juhtub, siis kolmas... Sõda, mäss... Salamõrv – kui ma oma vennad kõrvaldada oleksin suutnud. Aga seda ma ei taha. Kõik onud ja vanaonud on siia tulnud. Räägitakse, et mõned olla ka graalini jõudnud. Lohe lubavat läbi, kui rüütel hästi võitleb. Aga lõppkokkuvõttes on mul sama vähe valikut kui sul. Sul on lihtsamgi – sinu nad sidusid kinni. Mina pidin ise kohale tulema. Ja siin püsima. Teades, et ma ei saa enam kunagi...” Ta hääli katkes.

„Muidugi, sa olid aadlik. Sul oli hea elu,” pomises Etel.

„Hea? Vist küll. Kuidas sa ise elaisid? Kuidas siin külades elatakse? Kes sa üldse oled?”

Etel üritas ka õlgu kehitada, kuid see ei olnud väga ilmekas pea kohale aheldatud käte tõttu. „Olen Kullapõllu õpetaja tütar. Ma arvan, et... et Mirzak – mõisnik – tegi loteriiga sohki. Neil on õpetajaga vana vaen. Isa on töösturite partei poolt, ta arvab, et vana maa-aadli süsteem on viga ja me

peaksime rohkem uurima, mis paik see õieti on. Et sajandid on möödunud ja me oleme vaid tagasi langenud keskaega. Tagasi langenud. Unustanud. Et see on kohutav viga. Ega... meil oli kõik olemas. Mu õed..." Ta nuuksatas ja jäi vait. „Ma ei taha surra!” pahvatas ta siis. „Ma ei taha! Ma... neetud, kui ebaõiglane see on!”

„Arvad, et mina tahan?” pomises Ron. „Ma... ma ikka unistasin elust. Aga viimased aastad vaatasid kõik... kõik – isegi isa ja ema! – mind sellise pilguga, et millal sa ükskord minema hakkad... Ma unistasin, et ma rändan Servani. Käin kogu Õõnsus läbi. Tungin Taevakõrbe. Leian mingi teise tee püha graalini ja juhin oma rahva kirgastumisse. Ja siin ma nüüd olen.”

Minuti valitses vaikus. Siis tõstis Ron pea. „Niikui ei ole enam millekski aega. Lohe ongi juba hiljaks jäänud. Kas sa oleksid mu südamedaamiks?”

Etel turtsatas ja tõstis vahepeal rinnale langetatud pea. „Kas sa ikka otsustasid mind keppida? Nagu öeldud, kuhu ma siit ikka lähen.”

„Ei. Südamedaam on see, kellele pühendatakse oma võidud. Ja elu. See on tõotus, mida rüütel ei saa murda. Mul ei olnud põhjust ega võimalust jätta maha südamedaam, sest... noh, ei ole erilist võimalust, et mul tuleks mõni pühendamisväärne võit. Aga sina – me oleme siin samas supis. Ma saan pühendada oma võitluse sulle. Võidelda sinu eest. Palun. Kuidagi parem tunne oleks.”

„M-muidugi. Aga sa oled aadlik ja mina õpetaja tütar. Ma mäletan neid lugusid küll. Sa ikka mõtled sellele imeväiksele võimalusele, et sa võidad?”

Ron ajas end sirgu. Ta mõtles paar hetke tüdrukut vaadates, siis ohkas ja ajas end veel rohkem sirgu. „Ma võtaksin su omale küll. See lohe ja ohverdamine ja see kõik... See ülendab. See ületab kõik vahed, see... Etel Kullapõllult, kas sa oleksid mu südamedaam?”

„Etel Daskali tegelikult, aga jah.”

Ron laskus ühele põlvele ja krimpsutas nägu, taibates, kui lolli olukorda ta on sattunud – käsi, mida ta suudelda tahtis, oli ju Eteli pea kohal ahelas...

Ja siis varjasid tiivad päikese ja nende ümber määrates torm, kui lohe maandumiseks pidurdas.

Ron hüppas püsti ja rabas mõõga järele. Säratas elektrilaeng ja ta kukkus nagu niidetult. Lohe maandus. See oli hiiglaslik, vähemalt 15 meetrit pikk, ja selle tiivad olid suuremad, kui kõige suuremate merelaevade purjed. See toetas oma pikkade lüliliste jalgadega maha ja vajus kõhuli kividele, üritades mitte purustada laudu, kuhu olid laotud ohvriannid. Sel polnud silmi ega suud ega nina ega üldse midagi, mis elusolendile viitaks. See oli halli soomuse ja nahkjate tiibade umbmäärane pundar, millest uhkas kuumust.

Ei – suu siiski oli. Hoopis vales kohas eluka pikliku sujuva keha küljes rebenes laiali tume avaus. Etel hakkas hirmust karjuma.

Avausse ilmus... täiesti tavaline vanemapoolne mees. Ta astus maha – ava oli umbes pool meetrit maapinnast – ja vaatas tusase näoga ringi. Ta tegi mingi ebamäärase liigutuse ja tema selja tagant sibasid välja pisikesed, suuremas osas hallid, eredalt helkivate silmadega mehikesed, kes asusid ohvriande kokku korjama. Mees ise heitis Eteli poole ainult ühe pilgu ja astus kõigepealt maha kukkunud Roni juurde. Ta uuris noormeest ja asus siis teda kiiresti ja metoodiliselt soomusrüüst vabastama. Ta loopis rüü tükid sinnasamasse hunnikusse ja võttis siis vöölt mingi asjanduse. Sähvatas välk ja mees kõndis järele 5-6 sammu eemale lennanud rinnaplaadile. Etel nägi selgelt, kuidas mees uuris sinna tekkinud auku, enne kui selle hunnikusse tagasi viskas. Sellestasjandusest väljus järgmiseks pikk tuleleek, mis soomuse parasjagu tahmunud risuhunnikuks muutis. Seejärel vinnas vanamees Roni selga ja kandis ta lohe kõhtu. Ning alles kõige lõpuks – väikesed mehikesed olid selle aja peale tööga valmis saanud – astus kummaline võõras Eteli juurde, vabastas ühe liigutusega ahelatest ja juhtis temagi kättpidi lohe kõhtu. Tüdruk oli kõigest toimuvast

nii põrutatud, et tal ei tulnud pähegi vastu hakata.

Lohe tõusis õhku. Etel sai aru, et need rihmad, millega ta tooli külge oli kinnitatud, on ka asja pärast, sest mine tea... Vaevalt ta toolist minema oleks lennanud, kuid ilmselt ei tahtnud too veider lohekõhuelanik probleeme. Lendas tüdruk ju esimest korda elus. Kui maastik nende alla väiksemaks vajus ja lend ühtlasemaks läks, julgus ta ringi piiluda ja tabas kohe Roni pilgu. Rüütel oli vahepeal teadvusele tulnud. Ent temagi oli tooli küljes pehmete laiade, käsi ja jalgu vabaks jätvate rihmadega kinni.

„Ära karda. Keegi ei kavatse teid nahka panna.” Mees istus neist eespool ja näis midagi askeldavat. Nüüd vaatas ta üle õla. Ta hääli oli lahke, kuid ta hääldas sõnu kummaliselt. Etel teadis, et inimesed kaugelt räägivad naljakalt ja imestas, kust too pärit võiks olla.

„Ma selgitan kõik,” jätkas mees samal ajal. „Paraku kindel on vaid niipalju, et koju ei saa te enam kunagi. See on vajalik legendi püsimiseks ja... see on pikem jutt. Meil on selleks aega. Kas teid häirib see, et te ümbrust näete? Ma võin lohe läbipaistmatuks muuta. Kuigi see ei mõjuta fakti, et me lendame.”

Etel vaatas Roni poole ja siis uue pilguga ringi.

„See oli väljast hall. Seest poolläbipaistev...” Ta sirutas käe, et seina katsuda. See tundus sõrmede alla külm ja kõva. „Sa...” Etel niutsatas. Maa nende all näis laiali vajuvat ja tekkis lõputu kukkumise tunne.

„Veelkord, ärge kartke. Ma ei saa öelda, et kõik on korras ja tundke end julgelt, sest teie elu muutus just põhjani, kuid igatahes ei kuku te kuhugi. Me läbime kaalutustsooni. See on otsetee Ilmakööginini või nagu seda mõnikord nimetatakse, Juhtimiskeskuseni. Hm, palju te maailmast üldse teate?”

Etel vaatas Roni poole ja too kehtas õlgu. „On maad ja mered. Tuhat kilomeetrit. Siis hakkab vaesemaks jääma. Kui väga kaugele minna, jõuab mingit teist teed selle teie Juhtimiskeskuseni.”

„Ja ega sa sellest aru ei saa, kuidas sa peaksid pinnal kõndides jõudma asjani, mis näib keset taevast rippuvat?” Miski näis vanamehele nalja tegevast.

Ron kehtas uuesti õlgu. Etel vaatas teda korra kõheldes ja hakkas ise rääkima: „Me elame umbkaudu paarisajakilomeetrises ruumilises Kleini pudelis. Praktiliselt igas pinna punktis näid sa asuvat umbes kümne kilomeetrit taevas asuva fookusega pöördparaboloidi põhjas. Nagu Ron ütles, kulub umbes tuhat kilomeetrit, et kuhugi suunas minnes alguspunkti tagasi jõuda. Umbkaudu sama palju peaks olema ka metallkõrbe, milles asuvad kõik need asjad, mida taevas näeme. Päike on tegelikult tulejärv. Arvatavasti asub see Kuumade Mägede vastas.”

Vanamees vaatas uuesti üle õla. „Sa oled keskmisest hulga haritum. Sa tead sõnu nagu Kleini pudel ja sinu sõnastusest järeldan, et sul on ka mingi ettekujutus meie iseendasse sulguva ruumi geomeetriast. Kuigi sa vaevalt tead, kes Klein õieti oli.”

„Teadlane vanalt Maalt, meie päris kodust.”

Seekord pööras vanamees end koos tooliga ja silmitses tüdrukut pikemalt. „Siis mis kuradi pärast ei räägi me selliste inimestega nagu võrdne võrdsetega? Te teate ju peaaegu kogu tõde. Hm...”

Ta vangutas pead ja pöördus tagasi. „Ma ei tee poliitikat. Te valisite selle tee, kui teadusgrupi hülgasite.”

„Millest ta räägib?” küsis Ron vaikselt. „Mis üldse juhtus? Kes ta on?”

„Lohe lasi sind välguga,” vastas Etel samuti vaikselt, olles siiski veendunud, et vaevalt kahe sammu kaugusel istuv võõras kuuleb. „Siis tulid lohe kõhust tema ja mingid päkapikud, kes ohvriannid kokku korjasid. Ta tassis meid sisse ja lohe tõusis lendu.”

„Me oleme lohe kõhus?” See mõte näis tal südame pahaks ajavat.

„Noh... jah. Aga näed ise. Lohe on tegelikult masin. Too mees juhib seda.”

„Juhib... lohet? Siis... on see ikka päris lohe? Kui ta meid... ja mis lohe ütleb, kui avastab, et ta?...”

Vanamees mühatas „Mingit teist lohet ei ole. Ma ei pea õigeks seda keskajast pärit tobedat lohereligiooni, aga ise te selle tee valisite. Täpsemalt, lohereligiooni andsime teile muidugi meie. Lennumasin lihtsalt sobis hästi ja see on nii elegantne ja arusaadav. Hoiab teid hästi kontrolli all. Muidugi on see ebaõiglane, aga... noh, mul võib olla eetilisi dilemmasid, ent ma olen süsteemist kasusaajate poolel.”

Kaal pöördus tagasi järsult, kogu lohe sisemus nõksatas. Neist libisesid mööda tohutud õhus rippuvad ruumilised võred. Hall tasandik tormas neile vastu ja mõnd aeg libisesid nad madalal selle kohal. Siis oli eespool suur ogalistest traatidest kera. Ikka tõeliselt suur – vähemalt kilomeetrine, kui nad lähemale jõudes perspektiivi hoomama hakkasid.

Miski muutus, sest järsku rebiti neid ettepoole. Lohe muutis suunda ja kogu maailm näis samuti suunda muutvat, tasandik, mille kohal nad seni olid lennanud, oli nüüd vertikaalne. Tinane raskus liikmetes suurenes, lohe vehkis järsemalt tiibadega, ent nad langesid nüüd kiiresti traatide vahelt kera tsentri suunas. Lõpuks näis lohe suutvat neid pidurdada, nad libisesid natuke aega ühe traadi kohal – see traat oli oma kümme meetrit läbimõõdus – ja laskusid lõpuks sellele kohas, kus ogad laiendi moodustasid.

„Tulge, ma näitan teile midagi,” ütles lohejuht tõustes. Sein avanes ta käeliigutuse peale. Ta krimpsutas nägu, nagu oleks midagi unustanud, tegi veel ühe liigutuse ja ka Roni ja Eteli rihmad avanesid.

„Te olete umbes kaks korda raskemad, kui te harjunud olete. Inimene peaks sellega hakkama saama, sest Maa raskuskiirendus oli 9,8, siin on 7,7. Kahekordses raskuses on veel võimalik liikuda, aga olge ettevaatlikud. Teil on tunne, nagu istuks teine sama raske teil seljas. Ja komistamine võib halvasti lõppeda. Kaitsevõret siin ei ole, aga üle oga tipu saab alla vaadata.”

Ta laskus enne serva ka ise kápuli ja piilus üle serva. Kummatigi pöördus ta paari sekundi pärast tagasi.

„Kas te teate, mis koht see on?”

„Püha graal,” ütles Ron. „Me oleme taevatrepil. Need teed jõuavad kõik sinna alla.” Ta oli servani jõudnud ja piilus nagu lummatult all värelevat valgust. „Kui sa suudad end ületada, jõuad kirkastumisse.”

Mees oli läinud ja istunud lohe luugiservale ja lasi noortel vaatepilti imetleda. „Info on põhimõtteliselt õige,” hakkas ta rääkima. „On kaheksa traati – ühel me seisame –, mis laskuvas spiraalis sinna alla jõuavad. Enne sündmuste horisonti on 50 meetrit sekundi ruudu kohta, nii et roomates on võimalik veel liikuda. Siit on veel umbes viis kilomeetrit minna, aga tee on allamäge. Linnulennult on ju vaid meetrit kolmsada. Ma ei saa teid veenda ühegi meie teooria õigsuses, kuid see on nüüd küll kindel, et ükski pole sealt helendusest tagasi pöördunud.” Ta ohkas. „Kirkastumine on mõttetu mõiste. Mida see õieti tähendama peaks? Oh, ma tean küll, mida teile koolis õpetati, kuid see on vaid sõnamulin. Muidugi ei looda ma teid kahe lausega ümber veenda. Tõde on, et ega meiegi ei tea täpselt. See võib olla tee Maale, aga palju tõenäolisemalt on see lihtsalt prügikast.”

Ta lasi sel mõttel natuke aega settida. „Ma tõin teid siia, et näidata ära – kui te kunagi jooksu panete, oskate vähemalt õiges suunas joosta. Ma ei takista teid oma elu lõpetamast. Mul on väga raske hakata midagi peale teie uskumustega. Kui te usute kirkastumisse – palun. Aga kõige tõenäolisemalt te lihtsalt surete. Lakkate olemast kui teadvuslikud olendid ja teie kehad muudetakse õhuks ja päikesevalguseks. Te ei saa aru? Kogu see maailm on üks suur masin. Kunagi oli see lühikest aega, mõned aastad, Maaga ühenduses. Oli neid, kes tulid seda uurima ja oli neid, kes tulid lihtsalt siia metsadesse elama. Oli neid, kes jäid paigale, kui ukсед sulgusid. Osa neist metsistusid,

osa säilitasid mingi hulga Maa teadmistest ja õppisid aja jooksu mingil määral siinset tehnikat juhtima. Te olete arvatavasti kõike seda koolis õppinud, kuid kindlasti üsna teise nurga alt.”

„Lohede orjad,” ütles Ron nagu taibates. „Olid need, kes kummardasid neid elukaid ja tegid nende nimel halba. Mimenur lõi neid jumalate relvaga ja nad põgenesid igaveseks taevasse, kus nad hukkusid näljast ja õhupuudusest. Nii et kõik ei hukkunud, mõned on veel alles.” Ron tuli servast eemale, ajas end püsti ja näis kaaluvat, kas rünnata.

Vanamees jälgis teda kerge muigega. „Ah et selline legend on ka olemas. Teatud tõetera selles on – teadusgrupp lõi pargist minema. Siis oli pargipoole inimestel veel Maa relvi, näiteks õhutõrjerakette. Teadusgrupp tõepoolest kaotas kogu legitiimsuse hetkel, kui ukсед lõplikult sulgusid ja ühendus Maaga katkes. Vabad inimesed ei tahtnud meid ülal pidada ja tehnopoolel ei kasva midagi. See oli kõik nii ammu. Mõned otsused olid lihtsalt paratamatus.” Ta ohkas uuesti. „Võimalik, et ühel päeval see kõik muutub, aga see päev ei ole täna. Mina tõin teid siia, ja ma räägin enam-vähem ausalt, milline on olukord. Mõned oleksid teid lihtsalt raudu pannud, vaevumata üldse midagi seletama. Ma olen küll üle 70-ne, aga mu käsi on täpne. Nii et jõua otsusele. Ma ei takista sul minemast. Aga rünnak oleks mõttetu.”

„Sa oled üle 70-ne?” Servast eemale pöördunud, kuid ikka veel maas istuv Etel vahtis teda pärani silmi.

„Jah. Inimesed elavad kuni sajani. Meil sureb harva keegi enne 80-t. Ma tean, et teil näevad vähesed 50-sed nii head välja. Meil on masinad, meil on meditsiin, meil on... kõik. Teil on teie vabadus. Surra noorelt. Teha rasket tööd. Elada klassiühiskonnas, taluda sõdu, puudust, ebaõiglust. Te valisite selle sellel hetkel, kui tulistasite nende pihta, kes teadsid, kuidas teistmoodi elada.”

„Meile ei ole keegi... Me ju ei tea! Me...” Tüdruk ei osanud jätkata, vangutas vaid masendunult pead.

„Teil on see võimalus nüüd,” lõikas vanamees. „Õppida! Omandada teadmisi. Mõelda, kuidas võiks parem olla.”

„Kas... kas ka teised on siin? Need, kes on ohverdatud? Ja rüütliid?” küsis Etel.

„Suurem osa. Mõned on surma saanud ja mõned on ise surma läinud. Teil on võimalus nendega suhelda. See ei ole halb elu. See kõik ei ole muidugi nii lihtne. Teil ei ole erilisi õigusi. Teil on raske kohaneda, sest see on hoopis teistsugune elu. Pärnis niisama me teil siin ka logeleda ei lase. Sinust, tüdruk, saab minu elukaaslase järgmiseks kümneks aastaks või kuni me lõplikult tüdineme. Sinule, poiss, peame otsima mingi töö, millest sa üle käid. Mõne mehhanismi juhtimise ehk suudad selgeks õppida. Viisakalt öeldes olete minu vastutusel. Nii et mind tuleb kuulata. Ronige sisse tagasi, kui te just ei otsusta prügikasti minema hakata.”

„See on proovilepanek,” ütles Ron korraga täie veendumusega. „Kas ma valin elu orjana või kirgastumise. Ülim proovilepanek.” Ta pöördus tüdruku poole. „Kas sa tuled? Kui see demon mängib reeglite järgi, ei saa ta meid takistada. Ainult meelitada. Tahad sa temaga elada?”

Tüdruk raputas enda jalge ette vaadates pead ja ajas end püsti. Koos hakkasid nad piki traati laskuvas suunas minema.

Vanamees vaatas neile seletamatu pilguga järele. Tema kõrvale õhku tekkis teine, natuke läbipaistev vanamees.

„Kukkusid läbi?” Toon oli tõgav, kuid mitte eriti pahatahtlik.

„Nagu näed.”

„Ja lasedki neil minna?”

„See on nende valik.”

„Kusjuures sa tead, et valedel eeldustel tehtud valik. Nemad usuvad kirgastumisse, teadmata, et nad lihtsalt komposteeritakse.”

„Ma proovisin neile rääkida...”

„Ma kuulsin. Kas me võime selle salvestuse panna avalikku kataloogi sildiga „Veel üks võimalus pargirahvast valesti vastu võtta”?”

„Ära mõnita. Ma rääkisin neile ainult tõtt. Nad on inimesed, nad on ära teeninud aususe...”

„Kuule, me ei anna sulle järgmist tüdrukut, kui sa selle samamoodi järgmise rüütlihakatisega prügikasti saadad. Nägid ju ise – nad ei võta tõde vastu. Tulemus on negatiivne.”

„Pigem... Eks talle on raske leppida, et peab järgmise kümme aastat minusugusega koos elama.”

„Küll harjub. Sa tead ju väga hästi, kui suur hulk neist vastu nende endi tahtmist korraldatud abieludesse sunnitakse. Sa oled puhas, heas füüsilises vormis ja ma ei ole tähele pannud, et sulle otsa vaatamine naistes kohese okserefleksi esile kutsuks. Sa lihtsalt teed valesti. Loe veelkord „Kaunitari ja koletist”: sinust palju hullemad meelitavad plika voodisse, kui ei ürita esimesel päeval vastuvaidlematult teatada, et tead, sa oled siin sugulisel eesmärgil.”

Mõlemad vaatasid järele selle aja peale poolesaja meetri kaugusele jõudnud ja juba peaaegu selle paiga horisondi taha kadunud paarile.

„Ahh, pask,” kähvas lohejuht ja tulistas oma püstolist kaks elektrilaengut. Ta tegi paar liigutust ja helkivate silmadega päkapikud tormasid eemal traadil lebavaid kujusid ära tooma.

„Õige otsus,” noogutas poolläbipaistev vanamees. „Ainult et mis sa neile nüüd räägid? Ma mõtlen, mis su eetikaga kokku läheb?” Toon oli endiselt suhteliselt heatahtlik, kuid see lausa nõretas pilkest.

„Ma ei tea,” pomises esimene nukralt. „Aga ma ei saa lasta neil ka surma minna lihtsalt sellepärast, et ma ei saa seletamisega hakkama. Neetud, terve süsteem on vale! Neile tuleks rääkida, kuidas asjad tegelikult on, et nende pead ei oleks täis seda sõnnikut. Neid tuleks kohelda nagu endasuguseid, kõht täis sööta ja mitte seada võimatute valikute ette!”

„Kunagi tuleb see päev,” ütles teine, poolläbipaistev vanamees. Nüüd oli ta toon tõsine, isegi pisut kaasatundev. „Tuleb. Aga nagu sa ütlesid, see päev ei ole täna.”